

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 211/21
Luksemburgā, 2021. gada 25. novembrī

Spriedums lietā C-289/20
IB (Laulātā pastāvīgā dzīvesvieta – Laulības šķiršana)

Jurisdikcija izskatīt laulības šķiršanas pieteikumu: Tiesa precizē laulātā pastāvīgās dzīvesvietas jēdziena nozīmi un tvērumu

No šā jēdziena izriet, ka laulātajam, pat ja viņš daļa savu dzīvi starp divām dalībvalstīm, var būt tikai viena pastāvīgā dzīvesvieta

IB, Francijas pilsonis, un FA, Īrijas pilsoņe, 1994. gadā salaulājās Īrijā. Viņiem ir trīs bērni, kuri pašlaik ir pilngadīgi. IB 2018. gadā *tribunal de grande instance de Paris* [Parīzes vispārējā pirmās instances tiesā] (Francija) iesniedza pieteikumu par laulības šķiršanu. Tā kā šī tiesa atzina, ka tai nav teritoriālās jurisdikcijas lemt par laulības šķiršanu, IB vērsās *cour d'appel de Paris* [Parīzes apelācijas tiesā] (Francija). Minētajai tiesai ir jāizvērtē *tribunal de grande instance de Paris* jurisdikcija saistībā ar IB pastāvīgo dzīvesvietu atbilstoši Briseles IIa regulai¹. Šajā ziņā tā cita starpā norāda, ka vairāki apstākļi liecina par IB personisko un ģimenes saikni ar Īriju, kurā viņš kopš 1999. gada dzīvo ar savu laulāto un bērniem. Tomēr tā arī norāda, ka vairākus gadus IB katru nedēļu devās uz Franciju, kur viņš bija izveidojis savu profesionālo interešu centru. Līdz ar to iesniedzējtiesas ieskatā IB faktiski bija divas dzīvesvietas, proti, viena dzīvesvieta darbadienās Parīzē profesionālu iemeslu dēļ, bet otra – pārējā laikā pie savas laulātās un bērniem Īrijā.

Šādos apstākļos *cour d'appel de Paris* vērsās Tiesā, lai noskaidrotu, kuras valsts tiesu jurisdikcijā ir lemt par IB un FA laulības šķiršanu saskaņā ar Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Konkrēti, tā jautā Tiesai, vai laulātā, kurš daļa savu dzīvi starp divām dalībvalstīm, pastāvīgā dzīvesvieta var būt abās šajās dalībvalstīs un līdz ar to šo abu dalībvalstu tiesām ir jurisdikcija lemt par laulības šķiršanu.

Spriedumā Tiesa precizē laulātā “pastāvīgās dzīvesvietas” jēdzienu un nospriež, ka viņam, pat ja viņš daļa savu dzīvi starp divām dalībvalstīm, var būt tikai viena pastāvīgā dzīvesvieta Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē.

Tiesas vērtējums

Tā kā Briseles IIa regulā nav jēdziena “pastāvīgā dzīvesvieta” definīcijas vai tiešas atsaucē uz dalībvalstu tiesībām šajā ziņā, Tiesa norāda, ka šis jēdziens ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi. Tā it īpaši norāda, ka ne Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ne citos tās noteikumos nav paredzēts, ka personai vienlaikus varētu būt vairākas pastāvīgās dzīvesvietas vai viena pastāvīgā dzīvesvieta vairākās vietās. Šāds daudzskaitlīgums it īpaši kaitētu tiesiskajai drošībai, padarot sarežģītāku iepriekšēju to tiesu noteikšanu, kuras var lemt par laulības šķiršanu, kā arī sarežģītot tiesai, kurā celta prasība, pārliecināšanos par savu jurisdikciju.

Turpinājumā, pamatojoties uz savu judikatūru par bērna pastāvīgo dzīvesvietu², Tiesa atzīst, ka jēdzienu “pastāvīgā dzīvesvieta” jurisdikcijas noteikšanai laulības saišu izbeigšanas jomā principā raksturo divi elementi, proti, pirmkārt, ieinteresētās personas griba izveidot savu parasto interešu centru konkrētā vietā un, otrkārt, pietiekami stabila klātbūtne attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

¹ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.).

² Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 28. jūnijs, HR, [C-512/17](#).

Tādējādi laulātajam, kurš kā pieteikuma iesniedzējs atsaucas uz savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu jurisdikciju saskaņā ar Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, noteikti ir jābūt pārcēlušam savu pastāvīgo dzīvesvietu uz citas tādas dalībvalsts teritoriju, kas nav iepriekšējās laulāto dzīvesvietas dalībvalsts. Tādējādi viņam ir jābūt pārcēlušam gribu izveidot savu pastāvīgo interešu centru šajā citā dalībvalstī un jābūt pierādījušam, ka viņa klātbūtne šajā dalībvalstī liecina par pietiekamu stabilitāti.

Šajā kontekstā Tiesa uzsver īpašos apstākļus, kas saistīti ar laulātā pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu. Tādējādi, ja laulātais nolemj apmesties uz dzīvi citā dalībvalstī laulības krīzes dēļ, viņš saglabā brīvību turpināt uzturēt sociālās un ģimenes saites iepriekšējās laulāto dzīvesvietas dalībvalstī. Turklāt pieaugušā vide noteikti ir daudzveidīgāka nekā bērna vide, to veido daudz plašāks darbību loks un dažādākas intereses, un nevar tikt prasīts, lai tās koncentrētos vienas vienīgas dalībvalsts teritorijā.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Tiesa secina, ka, lai gan nav izslēgts, ka vienam laulātajam vienlaikus var būt vairākas dzīvesvietas, viņam noteiktā brīdī var būt tikai viena pastāvīgā dzīvesvieta Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē. Līdz ar to, ja laulātais daļa dzīvi starp divām dalībvalstīm, tikai tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā atrodas šī pastāvīgā dzīvesvieta, ir jurisdikcija lemt par pieteikumu par laulības saišu izbeigšanu. Iesniedzējtiesai, pamatojoties uz visiem lietas konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem, ir jāpārbauda, vai tās dalībvalsts teritorija, kurai ir piederīga tiesa, kurā ir vērsies IB, atbilst vietai, uz kuru IB ir pārcēlis pastāvīgo dzīvesvietu Briseles IIa regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127